

Originalni naučni rad

UDK 314.15

DOI br. 10.7251/SVR1409098S

COBISS.SI-ID 4562200

MIGRACIJA IZ URBANIH NASELJA U RURALNA PODRUČJA

Dr Miro Simonič¹

Perutnina Ptuj, d.d. Slovenija

Mr Antun Vorina²

Ekonomska škola Celje, Viša strukovna škola, Slovenija,

Apstrakt: Migracija koja se dešava već stolicima iz ruralnih predela u urbana naselja postaje sve veći problem zemalja sveta. Porast svetskog stanovništva koje je 1961. beležilo 3,1 milijardu, danas beleži već 7,2 milijarde, a prognozira se, da će 2050. svetom hodati 9,6 milijarde stanovništva. Prema podacima (FAOSTAT) mnogo brže od rasta stanovništva vrši se migracija iz ruralnih područja u urbana naselja, tako, da će u 2050. tek 33 posto svetskog stanovništva živeti u ruralnim područjima. Situacija u EU je još gora, jer se prognozira, da će u ruralnim područjima ostati do 2050. samo 17 posto stanovništva. U radu smo izvršili i studiju porasta i ruralno-urbane migracije za Sloveniju, gde pokazuju podaci, da će 2050. biti još 38 posto stanovništva koje živi u ruralnim predelima. U Srbiji pokazuje prognoza, da će biti u 2050. tek 28 posto ruralnog stanovništva. Na osnovu dejstava i proučavanja faktora uticaja na stanovništvo u urbanim naseljima predviđamo do kakvih promena i posledica može doći radi prezasićenja urbanih naselja. Sa konkretnim savetima predlažemo konstruktivna rešenja za preokret pravca migracije u smeri iz urbanih naselja ponovo u ruralne regije.

Ključne reči: *migracija, ruralne regije, urbana naselja, dadžbine, zapošljavanje, Europska unija.*

UVOD

Seobe naroda poznate so od pamtiveka. Prvi uzroci bili su radi nedostatka hrane na nekim predelima ili loši klimatski uslovi. Zbog ekspanzije rasta stanovništva dolazilo je do ratova i migracija, te potrebe za osvajanje novih zemalja. U današnje doba uzroci za migraciju stanovništva najviše se nalaze u ekonomskoj nejednakosti. Prema informacijama IOM³ danas u svetu ima više od 200 miliona emigranata.

---

¹ Dr Miro Simonič, e-mail: mirosimoni@gmail.com

² Mr Antun Vorina, e-mail: antun.vorina@guest.arnes.si

³ IOM – International Organization for Migration. 2005. *World Migration: Costs and Benefits of International Migration. Report 2005*, str. 13. Na raspolaganju na: http://www.iom.md/materials/10_iom_wmr2005.pdf. [07/4/2014].

Migracija ili selidba stanovništva vrlo je kompleksan fenomen⁴ koji je vezan kako na porast stanovništva u svetu tako i na razvoj savremenih tehnologija transporta. Migracija je po Tomlisonu⁵ deo ekonomskog globalnog razvoja koji se dešava u svim zemljama sveta. U ovom radu istražujemo migracije stanovništva koje deluju prvenstveno u okviru države između ruralnih i urbanih područja. U svom radu želimo pregledati trendove ruralno-urbane migracije i ustanoviti potrebu za revitalizaciju ruralnih regija.

Istraživanje svetske populacije moguće je danas primenjivati sa različitim aspektata. Sa savremenom informacijsko komunikacijskom tehnologijom (IKT) moguće je istraživati rast svetske populacije u celini ili po određenim delovima (per partes). Svetska ekonomija po navođenju Barkera⁶ danas stalno uvodi nove tehnologije, posebno na području informatike i komunikacija. Longitudinalna vremenska istraživanja koje vrše stručne svetske agencije mogu prognozirati tendencije migracije stanovništva u skoro svim zemljama sveta. Sa razvojem savremene tehnologije sve više stanovništva svih zemalja migrira iz ruralnog u urbani deo. To dejstvo naslućuje, da će se pojavljivati sve veći problem samoopskrbe svake od država, koje se neće pravovremeno voditi politiku samoopskrbe razvojem vlastite agronomije. Prema podacima UN (2014) živi u svetu još uvek više od 800 miliona ljudi u nedostatku hrane, a opskrbu sa hranom vode veliki koncerni. Ujedinjene nacije imaju strateški plan sa ciljem, da se iskoreni siromaštvo, utvrdi socijalna sigurnost, osiguraju ekosistemi i energija, sprovede plan trajne agronomske samoopskrbe, osigura pravo na vodu i da pravo vlasništva poljoprivrednicima. Plan bi morao postići svoj cilj krajem 2015. godine.

Podaci sa kojima smo istraživali u ovom radu snimljeni su sa baze podataka statističkog ureda Organizacije za prehranu i agronomiju, koja deluje u UN, a za relevantnost podataka odgovorne su agencije statističkog ureda svake zemlje sveta, koje su članice UN.

SVETSKE MIGRACIJE

Razloge za migraciju podelio je Klinar⁷ na tri grupacije:

- ekonomski i demografski (poboljšanje ekonomske situacije),
- politički i vojni (prisiljene migracije),
- lični i familijarni (bolja edukacija ili položaj na poslu).

---

⁴ Isto.

⁵ Tomlinson John (1997): *Cultural Globalisation and Cultural Imperialism*, str. 170. U *International Communication and Globalization*. London. Sage.

⁶ Barker Chris (2001): *Cultural Studies: Theory and Practice*, str. 113. London. Sage.

⁷ Klinar Peter (1976): *Mednarodne migracije: sociološki vidiki mednarodnih migracij v luči odnosov med imigrantsko družbo in imigrantskimi skupnostmi*, str. 27–30. Maribor: Obzorja.

Svetska populacija, koja je u 1990. godini brojila još 5,3 milijarde stanovništva, u početku 2014. godine broji već 7,2 milijarde a sa takvim trendom rasti populacije pretpostavlja se, da će u 2015. biti na zemlji već 9,6 milijarde stanovništva, kao što prikazuju podaci u tabeli 1.

Tabela 1: Svetska ruralno-urbana migracija stanovništva od 1961. sa prognozom do 2050. (mlrd)

	19 61	70	80	90	20 00	10	20	30	40	20 50
Total Pop	3,1	3,7	4,4	5,3	6,1	6,9	7,7	8,4	9,0	9,6
Rural pop	2,0	2,3	2,7	3,0	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	3,1
Urban pop	1,1	1,4	1,8	2,3	2,9	3,6	4,3	5,1	5,8	6,4
Rur/Tot. (%)	66%	63 %	61 %	57 %	53%	48 %	44%	40%	36%	33%
Urb/Tot. (%)	34%	37 %	39 %	43 %	47%	52 %	56%	60%	64%	67%

Agregat podataka može uključivati zvanične, polu-zvanične ili prognozirane podatke.

Izvor: Prilagođeno iz FAO Statistics Division. 2014. *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].

Iz tabele 1. moguće je pogledati, da je u 1961. godini skoro 66% stanovništva živelo u ruralnim predelima a tek 34 % u urbanim. Trend migracije ruralnog stanovništva u urbana naselja se je iz godine u godinu povećavao, tako da je 2007. godine došlo do izjednačenja, a prognoza podataka pokazuje, da će biti 2050. godine samo 33% ruralnog stanovništva, a da će 67% stanovništva živeti u urbanim naseljima. Taj podatak treba komplementirati sa povećanjem stanovništva, koje će se u periodu od 90 godina povećati iz 3,1 milijarde na 9,6 milijardi, a to predstavlja 3 puta više stanovništva nego što ga je bilo 1961. godine.

Danas ima najviše ruralnog stanovništva Azija, prema podacima će na tom kontinentu doći do ruralno-urbanog izjednačenja u 2019. godini. Afrički kontinent ima prema podacima najsporiju ruralno-urbanu migraciju, tako da se prognozira izjednačenje tek u 2033. godini. Amerika, Evropa i Australija sa Novim Zelandom postigli su ruralno-urbano izjednačenje već u početku prošlog veka, zato imaju već danas više urbanog nego ruralnog stanovništva. U 2013. godini ruralnog stanovništva je 48% od ukupnog stanovništva, a prognoza napravljena na osnovu dosadašnjih podataka prikazuje, da će u 2050. godini biti samo 33% ruralnog stanovništva u poređenju sa urbanim stanovništvom.

Potrebno je uzeti u obzir, da će se broj stanovništva u periodu od 2013. do 2050. godine povećati za 2,3 milijarde ili 132%. Ti podaci pokazuju na ogroman trend svetske migracije iz ruralnog područja u urbana naselja.

MIGRACIJE ZEMALJA EU

Stanovništvo Evropske unije povećava se već od samog početka njenog nastanka, kada su se Belgija, Nemačka, Francuska, Luksemburg i Nizozemska 1951. godine dogovorile za Ekonomsku uniju, koja je regulisala trgovanje sa čelikom i ugljem u tim zemljama. Udruživanjem novih zemalja, EU se je širila i do danas postigla udruženje 28 država koje su primile istu valutu EUR-o kao platnim sredstvom (sa iznimkom Engleske, Švedske, Poljske, Češke, Hrvatske i Mađarske, koje su ostavile svoje nacionalne valute). Širenje stanovništva sa podelom na ruralno-urbano rast stanovništva prikazuje tabela 2.

Tabela 2: Ruralno-urbana migracija stanovništva EU od 1961. sa prognozom do 2050. (mio)

	1961	1970	1980	1990	2000	2010	2020	2030	2040	2050
Total Pop	386,3	414,1	434,9	447,5	487,9	506,0	515,7	518,5	516,6	511,8
Rast. pop(%)	100%	107%	113%	116%	126%	131%	133%	134%	134%	133%
Rural pop	145,2	139,7	134,5	131,9	139,7	133,8	125,0	113,3	100,2	87,7
Urban pop	241,1	274,4	300,4	315,7	348,2	372,2	390,6	405,2	416,4	424,1
Rural/T (%)	38%	34%	31%	29%	29%	26%	24%	22%	19%	17%
Urban /T (%)	62%	66%	69%	71%	71%	74%	76%	78%	81%	83%

Agregat podataka može uključivati zvanične, polu-zvanične ili prognozirane podatke.

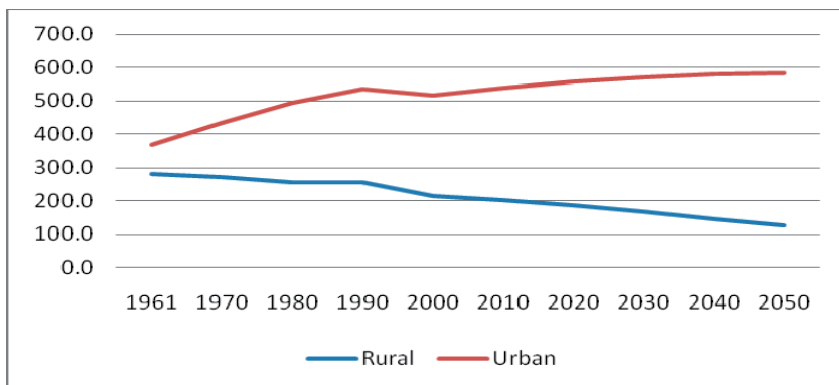
Izvor: Prilagođeno iz FAO Statistics Division. 2014. *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].

Broj stanovništva je u 1961. godini postigao 386,3 miliona, a u 2014. godini popeo se već na 510,7 miliona. Prognozira se, da će biti 2050. godine u EU već 511,8 miliona stanovnika, što je 33 % posto više u odnosu na 1961. godinu. Najveći rast broja stanovnika zabeležila je EU u razdoblju između 1986. i 1995. kada su se pridružile Španija, Portugalska, Austrija, Finska i Švedska.

Ako je ruralno stanovništvo u EU 1961. godine predstavljalo 38 % ukupnog stanovništva, u 2014. godini predstavlja samo 26 %, a prognozira se, da će biti u 2050. godini još samo 17 % ruralnog stanovništva. Takav omjer između ruralnog i urbanog stanovništva jako je nepovoljan za stabilnost države (EU), jer će biti samoopskrba suviše ovisna od uvoza agronomskih proizvoda i od velikih međunarodnih koncerna. Pored ruralno-urbane migracije koja se dešava unutar EU dolazi radi povoljnog

standarda EU još do migracije doseljenika koji dolaze iz zemalja izvan EU. Ova vrsta migranata se doseljava pretežno u urbana naselja i tako prouzrokuju još veću razliku između ruralnog i urbanog stanovništva. Migracija iz ruralnih u urbana naselja će prouzrokovati rast gradova u kojim će se nalaziti 83% ukupnog stanovništva u EU kao što to prikazuje grafikon na grafikonu 1.

Grafikon 1: Ruralno urbana migracija stanovništva Evrope od 1961. sa prognozom do 2050.

Izvor: Prilagođeno iz FAO Statistics Division. 2014. *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].

Iz grafikona 1. je moguće videti, da se je rast migracije u gradove zaustavila nakon 1994. godine. Stvorila se je čak tendencija padanja migracije koja je bila prisutna do 2004. godine. U razdoblju od 1994. do 2004. članice EU razvijale su vlastitu agrarnu politiku, a stanovništvo se je povećalo iz 483,5 miliona na 495,1 miliona ili za 2 %. Sa širenjem novih država u EU posle 2004. počelo je priključivanje država Istočne Evrope: Estonija, Latvija Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija. U januaru 2007. Postale su članice Rumunija i Bugarska, a 2013. još i Hrvatska. Svih 28 zemalja ukupno ima u 2014. godini 510,7 miliona stanovništva od kojih 130,6 miliona živi u ruralnim područjima, a 380,1 u ruralnim naseljima.

MIGRACIJE STANOVNIŠTVA SLOVENIJE

Globalna emigracija stanovništva Slovenije imala je po navedbi SURS-a veliki val već prije Prvog svetskog rata, kada je emigriralo oko 300.000 stanovnika.⁸ Najviše se je odselilo u Severnu Ameriku i Nemačku. Prilično velika migracija odvijala se između oba svetska rata, kada se je odseljavalo i doseljavalo prilično mnogo stanovništva Slovenije zbog

⁸ SURS, (2013): *Mednarodni dan migrantov*. Na raspolaganju na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=5947

nestabilne političke situacije u zemlji. Posle 1963. emigriralo je prilično mnogo stanovništva iz Slovenije zbog slabe ekonomske situacije u tadašnjoj Jugoslaviji (velika inflacija, nestabilnost ekonomije). U razdoblju između 1970. do 1988. došlo je do najmnogobrojnijeg doseljavanja u Sloveniju iz drugih republika Jugoslavije. Porast doseljavanja je u razdoblju 2008. do 2012. dostigao čak 78.000 doseljenika pretežno iz država koje su nastale iz tada već bivših republika Jugoslavije. U prvoj polovini 2013. doselilo se u Sloveniju 2.300 stranaca. Iz Slovenije se je u razdoblju 2008. do 2012. doselilo 20.100 doseljenika.⁹

Po metodi koja je usklađena sa NUTS-3 regionalizacijom u Sloveniji možemo svrstati stanovništvo u sledeće tri grupacije:

- pretežno ruralne regije (*Predominantly rural regions*): >50% stanovništva živi u ruralnim opštinama odnosno <50% stanovništva živi u urbanim opštinama,
- značajno ruralne/srednje ruralne regije (*Significantly rural regions /intermediate*): 15-50 % stanovništva živi u ruralnim opštinama odnosno 50 – 85% stanovništva živi u urbanim opštinama,
- pretežno urbane regije (*Predominantly urban regions*): <15% stanovništva živi u ruralnih opštinama odnosno >85 % stanovništva živi u urbanim opštinama.¹⁰

Slovenija je po navedbi SURS po definiciji NUTS-3¹¹ podeljena na 12 regija od kojih su:

- ❖ pretežno ruralne: Pomurska, Podravska, Koroška, Savinjska, Srednjeposavska, Notranjsko-kraška, Goriška, Jugozapadna Slovenija;
- ❖ srednje ruralne: Zasavska, Gorenjska, Obalno-kraška, Srednjeslovenska.¹²

Broj ukupnog stanovništva u Sloveniji ostaje skoro nepromenjen od njene samostalnosti 1992. godine i po prognozi sve do 2050. godine. Kao u mnogim drugim zemljama i u Sloveniji će se posle 2020. godine već povećavati migracija iz ruralnih područja u urbana naselja kao što to prikazuje grafikon 2. Kao što je vidljivo iz grafikona 2, u periodu od 2010. do 2020. ruralni i urbani broj stanovništva bit će jednaki. Posle 2030. zbog migracije iz ruralnog područja u urbana naselja će se broj ruralnog

---

⁹ SURS, (2013): *Mednarodni dan migrantov*. Na raspolaganju na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=5947

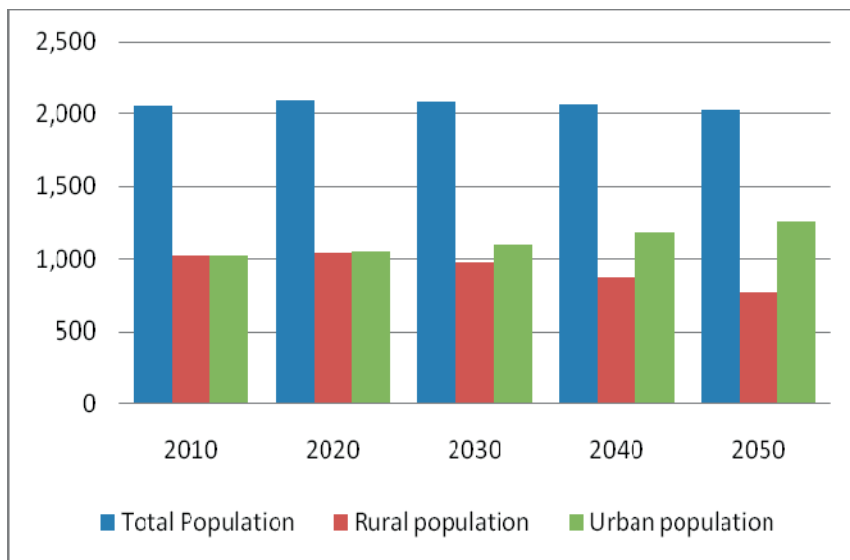
¹⁰ NUTS, (2013): *Regulation (EC) No 1059/2003 of the european parliament and of the council*. Na raspolaganju na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1059:20110207:EN:PDF>.

¹¹ NUTS, (2013): *Regulation (EC) No 1059/2003 of the european parliament and of the council*. Na raspolaganju na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1059:20110207:EN:PDF>.

¹² SURS, (2005): Definicije in merila za razmejevanje prostora na ruralna/urbana območja. Sosvet za regionalne statistike.

stanovništva smanjiti na 47 %, a do 2050. prognozira se smanjenje ruralnog stanovništva na 38 %. Proporcionalno će se urbana naselja povećavati i 2030. godine preuzeti 53 % stanovništva, a 2050. u urbanim naseljima već će živjeti 62 % stanovništva Slovenije.

Grafikon 2: Slovenija -migracija stanovništva od 2010. sa prognozom do 2050. (u 1.000)

Izvor: Prilagodeno iz FAO Statistics Division. 2014. *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].

MIGRACIJE STANOVNIŠTVA SRBIJE

Migracija stanovništva se po podacima i prognozi FAO Stata odvija kako u eksternoj tako i u internoj migraciji. Preseljavanje stanovništva unutar države može se deliti na stalnu migraciju iz ruralnog područja u urbana naselja kao i na privremenu migraciju koja se vrši zbog odlaska iz ruralne regije privremeno zbog odlaska na rad u urbano naselje. Takve migracije mogu se vršiti dnevno ili u različitim vremenskim periodima. Evidentiranje takvih migracija vrlo je kompleksno.¹³

Eksterna emigracija se u Srbiji odvija pretežno zbog ekonomske i političke situacije u zemlji. Ako je u Srbiji 2010. živelo 9.6 miliona stanovništva ono će se emigracijom smanjivati na 8,5 miliona u 2030. a u 2050. smanjiće se radi emigracije na 7,1 miliona stanovništva, kao što to prikazuje tabela 3.

¹³ FAO Statistics Division. (2014): *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].

Srbija je imala 2010. još 44 % stanovništva koje je živelo u ruralnim predelima. Zbog loše agrarne situacije mnogo stanovništva je migriralo u gradove ili emigriralo u inostranstvo. Prognoza ruralnog stanovništva do 2050. godine predviđa smanjenje na 28 % od ukupnog broja stanovništva. Ruralno stanovništvo će se po prognozi između 2010 – 2050. godine smanjiti sa 4,2 miliona na 2,0 miliona ili za 47 %.

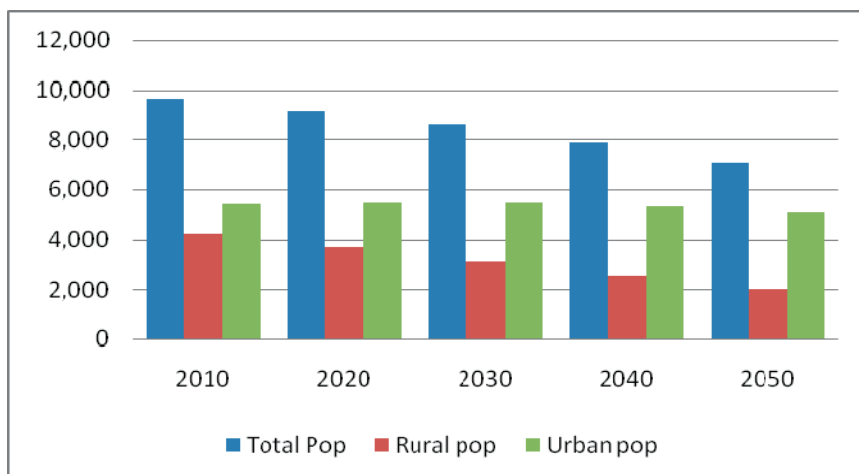
Tabela 3: Eksterna i interna migracija stanovništva u Srbiji od 2010. sa prognozom do 2050. (u 1.000)

	2010	2020	2030	2040	2050
Total Pop	9.647	9.169	8.582	7.863	7.074
Ekst. Migr.	100%	95%	89%	82%	73%
Rural pop	4.242	3.703	3.118	2.530	2.001
Urban pop	5.406	5.466	5.464	5.332	5.072
Rural/T (%)	44%	40%	36%	32%	28%
Urban/T (%)	56%	60%	64%	68%	72%

Izvor: Prilagođeno iz Izvor: Prilagođeno iz FAO Statistics Division. 2014. *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].

Grafikon 3. vrlo jasno prikazuje, da će se u Srbiji od 2010 do 2050. godine smanjivati migracijom celokupno stanovništvo kao i ruralni deo stanovništva. Urbana populacija će u tom periodu ostati na istoj ravni.

Grafikon 3: Srbija - migracija stanovništva 2010. sa prognozom do 2050. (u 1.000)

Izvor: Prilagođeno iz FAO Statistics Division. 2014. *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].

U Srbiji po navođenju Kujačića i Jovanovića zvanično ne postoji definicija ruralnog područja, jer nema usklađenosti sa NUTS.¹⁴ Isti autori uočavaju tri komponente svake migracije: stanovništvo, prostor i vreme.¹⁵

ZNAČAJ RURALNO-URBANE MIGRACIJE

Migracija se odvija već vekovima u ruralno→urbanoj smeri. Stanovništvo vidi svoju budućnost i budućnost svoje dece u urbanim naseljima gde je koncentrisovana populacija stanovništva, pa je zato veća potreba ponude raznih uslužnih delatnosti. Svakako se postavlja pitanje do koje mere je moguće koncentrisati urbana naselja. Kada dođe do zasićenja urbanih naselja može se pretpostaviti, da će se prilično sigurno pojaviti neke od neprijatnosti:

- poskupljenje komunalnih dadžbina zbog skupog održavanja komunalnih uređaja;
- poskupljenje zdravstvenih usluga (sprečavanje epidemija);
- poskupljenja stanarine zbog prevelike potražnje;
- porast kriminala.

Extremi preopterećenja urbanih naselja mogu se odrediti na različitim područjima, kada dolazi do prevelikog preopterećenja:

- komunalne infrastrukture (kanalizacija, elektricitet, voda);
- informaciono-komunikacione tehnologije (IKT);
- tržišta rada zbog manjka radnih mesta (velika nezaposlenost);
- zagađenja vazduha;
- pitke vode;
- ponude kvalitetnih prehrambenih proizvoda (loša hrana je česti uzrok bolesti);
- zdravstvenih usluga (mogućnost epidemija);
- javnog obezbeđenja (porast kriminala).

Ako uspijemo odgovoriti na pitanje zašto se ljudi odlučuju za migraciju iz ruralnog područja u urbana naselja mogli bismo i ustanoviti koji faktori bi mogli zaustaviti ili preokrenuti taj trend.

Mnogobrojni savremeni naučni radovi već proučavaju mogućnosti da se smanji ili čak zaustavi trend migracije ruralno→urbanim pravcem te se pokušava taj pravac preokrenuti u smeru urbano→ruralnog pravca. Studija kineskih naučnika već je objavila, da se predviđa veliko smanjenje migracije u ruralno→urbanom pravcu kada će nacionalni BDP dostići

---

¹⁴ NUTS, (2013): *Regulation (EC) No 1059/2003 of the european parliament and of the council*. Na raspolaganju na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1059:20110207:EN:PDF>.

¹⁵ Kujačić, Momčilo; Jovanović, Bojan (2010): *Racionalizacija troškova lokalne samouprave povećanjem efikasnosti mreže javnog operatora u ruralnom području. XXVIII Simpozijum o novim tehnologijama u poštanskom i telekomunikacionom saobraćaju*. Beograd.

ekonomsku privrednu rast od 7,5 % godišnje, a to bi se moglo postići već 2014. godine.¹⁶

U tabeli 4. nabrajamo najčešće faktore prema kojim se stanovništvo ruralnih regija odlučuje za migraciju u urbana naselja.

Tabela 4: Faktori uticaja na stanovništvo u urbanim naseljima

Faktor uticaja	Pozitivni uticaj na stanovništvo	Negativni uticaj na stanovništvo
Zdravstvo	Bolnice, apoteke i lekari u blizini stana ili radnog mesta.	Zbog mnogih farmaceutskih preparata dolazi do mnogih stranskih uticaja.
Promet	Radna mesta u blizini stana.	Zagađenje vazduha, buka.
Zabava	Pozorište, bioskopi, kafane.	
Trg rada	Mnogo mogućnosti za različite delatnosti, usluge servisiranja.	Nepotizam, korupcija, iskorištavanje.
Kriminal	Brzo dobijanje finansijskih sredstava.	U porastu, u različitim formama i različitim struktura stanovništva.

Izvor: Autor

EU je osnivala multidisciplinarni institut ESPON, koji se bavi proučavanjem ruralno-urbanih migracija, te regionalnih proučavanja okoline, ekologije, kulturnih običaja, komunikacijskom tehnologijom kao i obrazovanjem stanovništva.¹⁷ Za vremensko praćenje ruralno-urbane migracije osnovan je konzorcij unutar ESPON instituta koji saraduje i izveštava ESPON i daje predloge o zapažanju na osnovu kojih se zasniva politika razvoja ruralnog prostora u budućnosti. Konzorcij sastavljaju Velika Britanija, Nizozemska, Nemačka, Luksemburg, Francuska, Portugalija, Italija, Grčka, Irska, Austrija i Španjolska.

Tabela 5: Pozitivne komponente boravka u ruralnim naseljima

RURALNO NASELJE	POZITIVNE KOMPONENTE
Socijalno selo	Stanovnici saraduju između sebe na istom nivou. Prioritet je međusobna pomoć.
Sigurno selo	Obezbeđenje je organizovano sa strane profesionalne formacije koja se brine za zakonsku sigurnost.

¹⁶ Yitao Jiang, Xiaojun Shi, Shunming Zhang in Jingjing Ji (2011): "The threshold effect of high-level human capital investment on China's urban-rural income gap", *China Agricultural Economic Review*, Vol. 3 Iss: 3, pp. 297 – 320.

¹⁷ CURS (2002): Bid for Tender No. 2002. ESPON.1.1.2 urban-rural relations in Europe. *Centre for Urban and Regional Studies*. Helsinki.

Energetsko neovisno selo	Energija se stvara pomoću savremenih agregata: <ul style="list-style-type: none"> - fotovoltaike, - vetrenjače, - korištenje zemaljske vode, - bio-energetske stanice
Samoopkrbno selo	Hrana se dobija iz okolnih sela.
Robna razmena	Seljaci se brinu za kvalitet hrane, a stanovnici tog sela se brinu o njihovoj edukaciji (kompjuter, IK tehnologija)
Mogućnost za rad	Razvoj delatnosti koje se obavljaju preko interneta: <ul style="list-style-type: none"> - marketing, - informatika, - istraživanja, - inovacije, - arhitektura, - pisanje raznih literarnih radova i dr..
Zdravstvo	Zbog zdrave prehrane i zdrave okoline ljudi ređe obolevaju. Dovoljni su manji domovi zdravlja.
Promet	Radna mesta u stanu. Promet samo za najneophodnije stvari ili za izlete i odmor.
Zabava	Različita društvena delatnost.
Kriminal	Zbog međusobnog poznavanja se svodi na manje sukobe i retke incidente.

Izvor: Autor

UMESTO ZAKLJUČKA

Navedene činjenice ukazuju da je potrebno odmah početi sa osveštavanjem stanovništva o ponovnom naseljavanju ruralnih predela. Svakako je potrebno najpre izvršiti detaljnu analizu sadašnjeg stanja koje se sigurno promenila u poslednjih nekoliko decenija. Razvoj informaciono-komunikacione tehnologije danas omogućava stanovništvu, da može obavljati neke poslovne aktivnosti preko postojećih komunikacijskih i informacionih sistema.

Ako vlada države organizuje dostupnost do interneta preko određenih sistema, kao što je to već bilo predloženo u nekim studijama¹⁸,

¹⁸ Kujačić, Momčilo; Jovanović, Bojan (2010): Racionalizacija troškova lokalne samouprave povećanjem efikasnosti mreže javnog operatora u ruralnom području.

onda će se deo stanovništva i neki segmenti brzo preseliti na ruralna područja zbog povoljnije stambene situacije. Sa nekim od logičkih poteza mogla bi vlada ubrzati ruralni razvoj – na primer da premesti ministarstvo poljoprivrede i veterinarsku inspekciju na ruralno područje.

Isto tako bi moglo prosperirati na ruralnoj regiji i ministarstvo koje se bavi turizmom i privredom. Vlada mora izraditi plan o ponovnom naseljavanju ruralnih područja pre nego što postane ovisna o uvozu hrane, te od velikih koncerna koji vode sopstvenu monopolnu politiku.

MIGRATION FROM URBAN AREAS IN THE RURAL AREAS

Miro Simunič PhD, Anton Vorina MA

Abstract: The migration from rural areas into urban areas has been happened for centuries and nowadays is a growing problem all over the world. The world population are still increasing. In 1961, were 3.1 billion people in the world but nowadays are 7.2 billion people and the forecasting shows that will be in the world 9.6 billion people in 2050. According to the data (FAOSTAT) the migration from rural areas to urban areas is much faster than the growth of population so that only 33 percent of the world's population will live in rural areas in 2050. The situation in the EU is even worse, the prognoses shows that it will remain only 17 percent of the population in rural areas in 2050. In this paper, we conducted a study of growth of population and rural - urban migration in Slovenia. The data shows, that only 38 percent of the population will live in rural areas in 2050. In Serbia forecast shows that it will be in 2050, only 28 percent of the population in the rural areas. Based on the facts and studied the factors impact on the population in urban areas, we predict what changes and consequences may result saturating of urban settlements. By concrete advice we suggest constructive solutions for a change of the direction of migration “from urban areas back to rural regions”.

Keywords: migration, rural regions, urban settlements, tax, employment, EU.

LITERATURA

1. IOM – International Organization for Migration. 2005. *World Migration: Costs and Benefits of International Migration. Report 2005*, str. 13. Na raspolaganju na: http://www.iom.md/materials/10_iom_wmr2005.pdf. [07/4/2014].
2. FAO Statistics Division. 2014. *Food and Agriculture Organisation of the United Nations*. Na raspolaganju na: <http://faostat.fao.org/site/291/default.aspx>. [10/4/2014].
3. Klinar, Peter. 1976. *Mednarodne migracije : sociološki vidiki mednarodnih migracij v luči odnosov med imigrantsko družbo in imigrantskimi skupnostmi*, str. 27–30. Maribor: Obzorja.
4. Tomlinson, John. 1997. *Cultural Globalisation and Cultural Imperialism*, str. 170. U *International Communication and Globalization*. London. Sage.
5. Barker, Chris. 2001. *Cultural Studies: Theory and Practice*, str. 113. London. Sage.
6. SURS. 2013. *Mednarodni dan migrantov*. Na raspolaganju na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=5947

7. NUTS. 2013. *Regulation (EC) No 1059/2003 of the european parliament and of the council*. Na raspolaganju na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1059:20110207:EN:PDF>.
8. SURS. 2005. Definicije in merila za razmejevanje prostora na ruralna/urbana območja. Sosvet za regionalne statistike.
9. Kujačić, Momčilo. Jovanović, Bojan. 2010. Racionalizacija troškova lokalne samouprave povećanjem efikasnosti mreže javnog operatora u ruralnom području. *XXVIII Simpozijum o novim tehnologijama u poštanskom i telekominikacionom saobraćaju*. Beograd.
10. Yitao Jiang, Xiaojun Shi, Shunming Zhang in Jingjing Ji (2011) "The threshold effect of high-level human capital investment on China's urban-rural income gap", *China Agricultural Economic Review*, Vol. 3 Iss: 3, pp.297 – 320.
11. CURS. (2002). Bid for Tender No. 2002. ESPON.1.1.2 urban-rural relations in Europe. *Centre for Urban and Regional Studies*. Helsinki.